

Institutenweg 41
7521 PH Enschede Postbus 474
7500 AL Enschede
Tel. (053) 431 55 65
Fax (053) 432 56 45
E-mail enschede@eshuis.com

ACCOUNTANTSRAPPORT

aan het bestuur van

STICHTING NATURA DOCET WONDERRYCK TWENTE

Oldenzaalsestraat 39
Denekamp

inzake de jaarrekening 2015

Inhoudsopgave

Accountantsverslag

Samenstellingsverklaring	3
Algemeen	4
Resultaten	5
Financiële positie	6

Bestuursverslag

Bestuursverslag	8
-----------------	---

Jaarrekening

Balans per 31 december 2015	11
Winst-en-verliesrekening over 2015	13
Kasstroomoverzicht over 2015	14
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	15
Toelichting op de balans	17
Toelichting op de winst-en-verliesrekening	22

Overige gegevens

Voorstel resultaatverwerking	25
------------------------------	----

ACCOUNTANTSVERSLAG

Aan het bestuur van
Stichting Natura Docet Wonderryck Twente
Oldenzaalsestraat 39
7591 GL Denekamp

Enschede, 13 april 2016

Geacht bestuur,

Hierbij bieden wij u het rapport aan inzake de jaarstukken over 2015 van Stichting Natura Docet Wonderryck Twente te Denekamp.

Samenstellingsverklaring van de accountant

De jaarrekening van Stichting Natura Docet Wonderryck Twente is door ons samengesteld op basis van de van u gekregen informatie. De jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015 en de winst-en-verliesrekening over 2015 met de daarbij horende toelichting. In deze toelichting is onder andere een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving opgenomen.

Deze samenstellingsopdracht is door ons uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de voor accountants geldende Standaard 4410, 'Samenstellingsopdrachten'. Op grond van deze standaard wordt van ons verwacht dat wij u ondersteunen bij het opstellen en presenteren van de jaarrekening. Wij hebben daarbij onze deskundigheid op het gebied van administratieve verwerking en financiële verslaggeving toegepast.

Bij een samenstellingsopdracht bent u er verantwoordelijk voor dat de informatie klopt en dat u ons alle relevante informatie aanlevert. Wij hebben onze werkzaamheden, in overeenstemming met de daarvoor geldende regelgeving, dan ook uitgevoerd vanuit de veronderstelling dat u aan deze verantwoordelijkheid heeft voldaan. Als slotstuk van onze werkzaamheden zijn wij door het lezen van de jaarrekening globaal nagegaan dat het beeld van de jaarrekening overeenkwam met onze kennis van Stichting Natura Docet Wonderryck Twente.

Bij het uitvoeren van deze opdracht hebben wij ons gehouden aan de voor ons geldende relevante ethische voorschriften in de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA). U en andere gebruikers van deze jaarrekening mogen er dan ook vanuit gaan dat wij de opdracht professioneel, vakbekwaam en zorgvuldig, integer en objectief hebben uitgevoerd en dat wij vertrouwelijk omgaan met de door u verstrekte gegevens.

Algemeen

Bestuur

Het algemeen bestuur van de stichting bestaat ultimo 2015 uit de volgende personen:

- De heer H.J. Bernelot Moens, voorzitter;
- Mevrouw J.A. Zomer, secretaris;
- De heer R.D. Mooij, penningmeester;
- De heer C.F. Prinz zu Bentheim und Steinfurt, bestuurslid;
- De heer G. Koopmans, bestuurslid;
- De heer R.H. Keuning, bestuurslid;
- De heer P. Jansen, bestuurslid;
- De heer N. Kramer, bestuurslid;
- De heer A.H. Groener, bestuurslid;
- De heer C.C. Bernink, bestuurslid.

Resultaten
Bespreking van de resultaten

De winst- en verliesrekeningen over 2015 en 2014 kunnen als volgt worden samengevat:

	2015		Begroot 2015		2014	
	€	%	€	%	€	%
OPBRENGSTEN	695.943	100,0	695.601	100,0	585.237	100,0
Inkoopwaarde van de omzet	-28.245	-4,1	-	-	-29.680	-5,1
Brutowinst	667.698	95,9	695.601	100,0	555.557	94,9
Overige bedrijfsopbrengsten	-	-	-	-	1.176.703	201,1
Brutomarge	667.698	95,9	695.601	100,0	1.732.260	296,0
Personeelskosten	392.034	56,3	429.680	61,8	353.033	60,3
Huisvestingskosten	107.345	15,4	113.000	16,2	99.192	16,9
Algemene kosten	50.241	7,2	42.000	6,0	48.409	8,3
Museale kosten	12.810	1,8	34.500	5,0	13.881	2,4
Kosten activiteiten	120.048	17,2	76.300	11,0	60.170	10,3
Som der bedrijfslasten	682.478	97,9	695.480	100,0	574.685	98,2
Bedrijfsresultaat	-14.780	-2,0	121	-	1.157.575	197,8
Financiële baten en lasten	15.798	2,3	-	-	23.906	4,1
Exploitatieresultaat	1.018	0,3	121	-	1.181.481	201,9
Toevoeging reserve instandhouding	-	-	-	-	-1.176.703	-201,1
Netto gewoon resultaat	<u>1.018</u>	<u>0,3</u>	<u>121</u>	<u>-</u>	<u>4.778</u>	<u>0,8</u>

De begroting is conform de meerjarenbegroting 2013-2016, welke is opgesteld door het bestuur.

De overige bedrijfsopbrengsten in 2014 hebben geheel betrekking op de heugelijke omstandigheid dat er een aanzienlijke erfenis verkregen is. Het reeds vastgestelde Beleidsplan voor de periode 2013-2016 zal met betrekking tot de toekomstige aanwending van deze gelden aangepast gaan worden, waarbij rekening gehouden moet worden met de ANBI-status van de Stichting.

Financiële positie

De analyse van de financiële positie kan als volgt worden weergegeven:

Analyse van de financiële positie

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
	€	€
Op korte termijn beschikbaar		
Vorderingen	275.728	95.753
Liquide middelen	<u>1.317.781</u>	<u>1.409.631</u>
	1.593.509	1.505.384
Kortlopende schulden	<u>-347.935</u>	<u>-265.903</u>
	1.245.574	1.239.481
Liquiditeitsaldo		
Voorraden	<u>21.666</u>	<u>24.275</u>
	1.267.240	1.263.756
Werkkapitaal		
Vastgelegd op lange termijn		
Materiële vaste activa	<u>516.097</u>	<u>512.063</u>
Gefinancierd met op lange termijn beschikbare middelen	<u>1.783.337</u>	<u>1.775.819</u>
Financiering		
Stichtingsvermogen	1.558.276	1.610.825
Voorzieningen	142.561	82.494
Langlopende schulden	<u>82.500</u>	<u>82.500</u>
	<u>1.783.337</u>	<u>1.775.819</u>

Tot het geven van nadere toelichtingen zijn wij gaarne bereid.

Hoogachtend,
Eshuis Accountants en Belastingadviseurs B.V.

drs. J.H. Arends RA

BESTUURSVERSLAG

Bestuursverslag

Bestuursverslag

In 2015 heeft de het museum en landschapscentrum onder leiding van onze nieuwe directeur Esther Bánki zich verder ontwikkeld.

De bezoekers van alle leeftijden blijven komen en hun aantal blijft op peil. De maatschappelijke betekenis van Natura Docet kreeg een nieuw element door de start van het project "Onvergetelijk" waarvoor de medewerkers zijn getraind. De opgedane kennis wordt inmiddels in de praktijk gebracht en door de deelnemers en hun begeleiders gewaardeerd. Voor het bredere publiek is de tentoonstelling "Bijzondere Beesten" tot stand gekomen en in december 2015 geopend. De nieuwe aanwinsten in de collectie worden hierin fraai gepresenteerd.

Het Winterryck evenement in januari 2015 was succesvol met 4000 bezoekers en veel deelnemende bedrijven. Helaas bleek de financiële afwikkeling tegen te vallen, waar lessen voor de toekomst uit zijn getrokken. Er zijn enkele structurele verbeteringen in het gebouw gerealiseerd. De zalen voor wisseltentoonstellingen hebben een nieuwe jas gekregen, waardoor ze een rustiger uitstraling hebben en nog beter geschikt zijn voor hun doel. Er is raamfolie aangebracht zodat de temperatuur in het gebouw beter is gereguleerd, de energiekosten naar verwachting zullen dalen en de collectie beter is beschermd. Verbetering van de entree en de winkel wordt voorbereid, zodat het gebouw steeds meegroeit met de behoeften.

Met betrekking tot de toekomstige ontwikkeling is meegewerkt aan planvorming voor een WaterWonderryck in goede samenwerking met Gemeente en Provincie. Het bestuur acht de financiële risico's van dit project groot en kiest voor een beperkte verbreding van het museum en landschapscentrum. Samenwerking met de Stichting Cosmos is een onderdeel dat goed aansluit bij Natura Docet en zien wij als een kansrijke ontwikkeling. De Landschapsfunctie kreeg ook vorm in de projecten Fietsen met smaak en verdere ontwikkeling van de Vlinderpunten.

Onder het personeel waren er in 2015 geen mutaties. Een geleidelijke overgang naar de museum CAO, die beter aansluit bij onze Stichting, wordt nagestreefd. Een bijzonder moment in 2015 was de traditionele uitreiking van de Bernink Stoet'n in december aan Gerard Vennegoor, die bijna 40 jaar in dienst is, en Esther Bánki, die na haar eerste succesvolle jaar als directeur voor ons zal blijven werken.

De Stichting behoudt een gezonde financiële basis. Het bestuur blijft streven naar een evenwicht tussen inkomsten en uitgaven. De Stichting is voor een aanzienlijk deel afhankelijk van subsidies en deze liggen niet vast voor de komende jaren. Dat dwingt ons om de komende jaren kritisch te blijven kijken naar de uitgaven. Het streven naar toenemende bezoekersaantallen om de eigen inkomsten te vergroten vraagt om voortdurende aandacht.

De huidige verhouding tussen eigen inkomsten en subsidies is slechts mogelijk dankzij de inzet van het personeel en een grote en enthousiaste groep vrijwilligers. Ook de vereniging vrienden van Natura Docet Wonderryck Twente is een onmisbare steunpilaar voor het museum dat velen zo dierbaar is. Het bestuur dankt op deze plaats nogmaals allen die zich voor de Stichting hebben ingezet.

Hein Bernelot Moens,
voorzitter Stichting Natura Docet Wonderryck Twente

Directieverslag

Namens alle medewerkers en vrijwilligers schrijf ik met plezier het voorwoord bij deze jaarrekening. In deze jaarrekening treft u de weergave en realisatie van onze plannen, missie en visie die in 2013 geformuleerd is en tot 2016 in het beleidsplan zijn vastgelegd. En u vindt er de ambities voor het komende jaar in terug.

Wonderryck Twente is een plek van betovering. Een belevingsmuseum en landschapscentrum waar de bijzondere collectie van meester Bernink naadloos overgaat in informatie over het landschap. Het laat de bezoeker zich verwonderen door met een andere blik naar de natuur te kijken. De bezoeker wordt verleid om mee te gaan in de unieke beleving van het Noordoost-Twentse landschap.

Natura Docet Wonderryck Twente speelt een prominente rol binnen het provinciale- en toeristische (museum)aanbod. De subsidiestroom hiervoor is tweeledig. Enerzijds is er de jaarlijkse structurele subsidie van gemeente Dinkelland en provincie Overijssel. Anderzijds zijn er voor specifieke projecten incidentele gelden aangevraagd bij de Provincie en in 2014 zijn deze gelden toegekend. Deze financiële bijdragen zijn in 2015 besteed aan de verbreding en samenwerking tussen cultuur-, erfgoed- en toeristische instellingen en ondernemers. In 2016 zal dit worden voortgezet. Door het organiseren van onder andere evenementen, activiteiten en scholingsprogramma's zal dit gerealiseerd worden.

Daarnaast zijn er in een aantal museale projecten, die in 2015 uitgevoerd zijn. Deze projecten, zoals 'Onvergetelijk Natura Docet' - een maatschappelijk relevant programma voor mensen met dementie en hun mantelzorger, zijn in 2015 gestart en worden ook in 2016 uitgevoerd en extern uitgezet.

Het streven van Natura Docet Wonderryck Twente is om tussen de 40.000 en 50.000 bezoekers per jaar te ontvangen. In 2015 hebben ruim 40.000 mensen Natura Docet Wonderryck Twente bezocht. Naast het bezoek aan het museum zijn dat ook de bezoekers voor het landschapscentrum, het landschapspark en verschillende evenementen die in en rond Natura Docet Wonderryck Twente georganiseerd werden. Dit waren vooral inwoners van Twente en de regio.

Educatie is al decennia een van de speerpunten van Natura Docet. In 2015 ligt het Schoolbezoek aanmerkelijk hoger. Waarschijnlijk weet men de weg naar het museum beter te vinden, maar ook door de speciale projecten is het bezoek gestegen. Zo'n speciaal project is expeditie wildernis, mede ondersteund door de provincie. Tevens zijn er educatieve activiteiten op locatie verzorgd op scholen en voor bewoners en zorginstellingen in noordoost Twente.

Sinds 2013 is er in en rond het oudste regionale natuurhistorische museum van Nederland veel veranderd. Daarom is in de zomer van 2014, een jaar na heropening, opdracht gegeven voor een publieks- en imago-onderzoek. De hieruit ontstane aanbevelingen zijn in 2015 geïmplementeerd in de organisatie. In 2015 was NDWT het beste Kidsproof museum van Overijssel. Dit heeft het museum veel free publicity opgeleverd. Ook in 2015 zijn de banden met de musea in Hengelo en Enschede aangehaald en dit zal leiden tot gezamenlijke projecten. Voor 2016 staat nog meer publieksbereik, nog meer verbindingen en nog meer aanvullende financiering op de agenda. Wij doen dat natuurlijk niet alleen, maar in samenwerking met verschillende partners.

Esther Bánki,
Directeur Natura Docet Wonderryck Twente

JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER 2015*(na voorstel resultaatverdeling)*

		<u>31 december 2015</u>		<u>31 december 2014</u>	
		€	€	€	€
ACTIVA					
VASTE ACTIVA					
<i>Materiële vaste activa</i>	1				
Gebouwen en terreinen		497.123		497.123	
Inventarissen		18.354		14.320	
Vervoermiddelen		<u>620</u>		<u>620</u>	
			516.097		512.063
VLOTTENDE ACTIVA					
<i>Vorraden</i>					
Vorraden	2		21.666		24.275
<i>Vorderingen</i>					
Handelsdebiteuren	3	87.289		21.483	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	4	11.245		4.976	
Overige vorderingen en overlopende activa	5	<u>177.194</u>		<u>69.294</u>	
			275.728		95.753
<i>Liquide middelen</i>	6		1.317.781		1.409.631
Totaal activazijde			<u><u>2.131.272</u></u>		<u><u>2.041.722</u></u>

		<u>31 december 2015</u>		<u>31 december 2014</u>	
		€	€	€	€
PASSIVA					
STICHTINGSVERMOGEN					
	7				
Stamkapitaal		340		340	
Stichtingskapitaal		58.935		58.935	
Reserve instandhouding		1.139.811		1.193.378	
Overige reserve		<u>359.190</u>		<u>358.172</u>	
			1.558.276		1.610.825
VOORZIENINGEN					
Voorziening groot onderhoud	8	92.561		68.046	
Voorziening eigenrisicodragerschap UWV		<u>50.000</u>		<u>14.448</u>	
			142.561		82.494
LANGLOPENDE SCHULDEN					
	9				
Achtergestelde leningen	10		82.500		82.500
KORTLOPENDE SCHULDEN					
Schulden aan leveranciers en handelskredieten		212.148		57.448	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	11	60.331		61.044	
Overige schulden en overlopende passiva	12	<u>75.456</u>		<u>147.411</u>	
			347.935		265.903
Totaal passivazijde			<u><u>2.131.272</u></u>		<u><u>2.041.722</u></u>

WINST-EN-VERLIESREKENING OVER 2015

		<u>2015</u>	<u>Begroot 2015</u>	<u>2014</u>
		€	€	€
OPBRENGSTEN	13	695.943	695.601	585.237
Inkoopwaarde van de omzet	14	<u>-28.245</u>	<u>-</u>	<u>-29.680</u>
BRUTOWINST		667.698	695.601	555.557
Overige bedrijfsopbrengsten	15	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>1.176.703</u>
Brutomarge		<u>667.698</u>	<u>695.601</u>	<u>1.732.260</u>
Lasten				
Lonen en salarissen	16	284.458	422.380	257.443
Sociale lasten en pensioenlasten	17	63.621	-	69.368
Overige personeelskosten	18	43.955	7.300	26.222
Huisvestingskosten	19	107.345	113.000	99.192
Algemene kosten	20	50.241	42.000	48.409
Museale kosten	21	12.810	34.500	13.881
Kosten activiteiten	22	<u>120.048</u>	<u>76.300</u>	<u>60.170</u>
Som der bedrijfslasten		<u>682.478</u>	<u>695.480</u>	<u>574.685</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		-14.780	121	1.157.575
Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten	23	<u>15.798</u>	<u>-</u>	<u>23.906</u>
EXPLOITATIERESULTAAT		1.018	121	1.181.481
Toevoeging reserve instandhouding		<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-1.176.703</u>
NETTO RESULTAAT		<u>1.018</u>	<u>121</u>	<u>4.778</u>

KASSTROOMOVERZICHT OVER 2015

	2015		2014	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Bedrijfsresultaat		-14.780		1.157.575
<i>Aanpassingen voor</i>				
Afschrijvingen materiële vaste activa		107.139		106.371
Mutatie voorzieningen		60.067		659
Vrijval investeringsbijdragen		-107.139		-106.371
<i>Verandering in werkkapitaal</i>				
Mutatie voorraden	2.609		-2.948	
Mutatie vorderingen	-179.975		-22.686	
Kortlopende schulden (exclusief banken)	82.032		107.696	
		-95.334		82.062
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		-50.047		1.240.296
Ontvangen interest		15.798		23.906
Kasstroom uit operationele activiteiten		-34.249		1.264.202
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings materiële vaste activa	-4.034		-5.955	
Desinvesteringen materiële vaste activa	-		87.856	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-4.034		81.901
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Afsplitsing Stichting collectie Natura Docet	-		-88.856	
Kosten ten laste van reserve instandhouding	-53.567		-	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		-53.567		-88.856
Mutatie geldmiddelen		-91.850		1.257.247
Verloop mutatie geldmiddelen				
Stand per begin boekjaar		1.409.631		152.384
Mutaties in boekjaar		-91.850		1.257.247
Stand per eind boekjaar		1.317.781		1.409.631

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

Vergelijkende cijfers

De vergelijkende cijfers van het voorgaande boekjaar zijn, waar nodig, slechts qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Activiteiten

De Stichting Natura Docet heeft ten doel het in stand houden, doen beheren en uitbreiden van het museum en landschapscentrum Natura Docet Wonderryck Twente in de Gemeente Dinkelland.

Gelieerde partijen

De collectie van Natura Docet Wonderryck Twente is ondergebracht in de stichting Collectie Natura Docet.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld op basis van de Richtlijnen Jaarverslaggeving. De jaarrekening is opgesteld in euro's.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs verminderd met de ontvangen investeringsbijdragen, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Voor bedrijfsgebouwen wordt uitgegaan van een economische levensduur van 30 jaar en voor inventaris en inrichting wordt uitgegaan van een economische levensduur van 3-15 jaar.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd op de nominale waarde onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen voor oninbaarheid.

Voorzieningen

Tenzij anders vermeld worden de overige voorzieningen gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de betreffende verplichtingen af te wikkelen.

Overige voorzieningen

Voorziening groot onderhoud:

De voorziening ter gelijkmatige verdeling van lasten voor groot onderhoud van gebouwen wordt bepaald op basis van de te verwachten kosten over een reeks jaren. De voorziening wordt lineair opgebouwd. Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht.

Overige voorzieningen:

De voorziening voor de feitelijke of juridische verplichting Werkloosheid wordt opgenomen voor de geschatte kosten die naar verwachting voortvloeien uit de per balansdatum lopende verplichting uit hoofde van eventuele werkloosheid. Ten laste van de voorziening komen de kosten die voortvloeien uit het eventueel honoreren van een werkloosheidsuitkering en ontslagvergoedingen.

Langlopende schulden

Opgenomen leningen en schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen voor de resultaatbepaling**Algemeen**

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Kostprijs omzet

De kostprijs van de omzet omvat de kostprijs van de verkochte en geleverde goederen, bestaande uit het directe materiaalverbruik, de directe loon- en machinekosten en de overige directe en indirecte kosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Overige bedrijfskosten

De baten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Grondslagen voor het overzicht van kasstromen

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen en vlottende effecten. De effecten kunnen worden beschouwd als zeer liquide beleggingen.

Kasstromen in vreemde valuta's worden omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen inzake geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond.

Winstbelastingen, ontvangen interest en ontvangen dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde interest en betaalde dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasecontract wordt voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

TOELICHTING OP DE BALANS

Vaste activa**1 Materiële vaste activa**

	Gebouwen en terreinen	Inventarissen	Vervoermiddelen	Totaal
	€	€	€	€
<u>Stand per 1 januari 2015</u>				
Aanschaffingswaarde *	763.413	21.284	4.999	789.696
Cumulatieve afschrijvingen	-369.029	-10.596	-4.379	-384.004
Investeringsbijdragen t.b.v. landschapscentrum	102.739	3.632	-	106.371
Boekwaarde per 1 januari 2015	<u>497.123</u>	<u>14.320</u>	<u>620</u>	<u>512.063</u>
 Mutaties				
Investerings	-	4.034	-	4.034
Afschrijvingen	-102.739	-4.400	-	-107.139
Vrijval investeringsbijdragen	102.739	4.400	-	107.139
Saldo mutaties	<u>-</u>	<u>4.034</u>	<u>-</u>	<u>4.034</u>
<u>Stand per 31 december 2015</u>				
Aanschaffingswaarde *	763.413	25.318	4.999	793.730
Cumulatieve afschrijvingen	-369.029	-11.364	-4.379	-384.772
Investeringsbijdragen t.b.v. landschapscentrum	102.739	4.400	-	107.139
Boekwaarde per 31 december 2015	<u>497.123</u>	<u>18.354</u>	<u>620</u>	<u>516.097</u>

Toelichting:

* Op de aanschafwaarde zijn ontvangen subsidies en investeringsbijdragen in mindering gebracht:

€ 2.373.680 ontvangen van Provincie Overijssel en Gemeente Dinkelland,

€ 50.000 ontvangen van de NAM.

€ 2.423.680 totaal ontvangen (2011: 168.809, 2012: 749.797 en in 2013: 1.505.074)

De actuele waarde wijkt, gezien de ontvangen subsidies en investeringsbijdragen, af van de gepresenteerde boekwaarde.

Volgens de laatstbekende taxatie van 7 maart 2013 bedraagt de verzekerde waarde (basis herbouw) van de bedrijfsgebouwen en -terreinen, Oldenzaalsestraat 39/41, € 3.515.000.

VLOTTENDE ACTIVA**Voorraden**

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
	€	€
<i>2 Voorraden</i>		
Voorraad shop	20.784	23.526
Voorraad museumkaarten	882	749
	<u>21.666</u>	<u>24.275</u>

3 Handelsdebiteuren

Te vorderen	93.969	21.483
Voorziening dubieuze debiteuren	-6.680	-
	<u>87.289</u>	<u>21.483</u>

Voorziening dubieuze debiteuren betreft een vordering op Twents Bureau voor Toerisme, welke in 2015 failliet is verklaard.

4 Belastingen en premies sociale verzekeringen

Omzetbelasting	10.194	3.994
Premies sociale verzekeringen	1.051	982
	<u>11.245</u>	<u>4.976</u>

5 Overige vorderingen en overlopende activa

Nog te ontvangen projectsubsidie "Fietsen met smaak"	62.128	-
Nog te ontvangen projectsubsidie Gemeente Dinkelland	40.000	-
Nog te ontvangen toegezegde sponsoring expo "spelingen der natuur"	26.474	-
Aanspraak op onverdeelde nalatenschap	16.000	16.000
Nog te ontvangen rente	11.716	10.514
Nog te verkopen boedel nalatenschap	10.000	-
Project Waterwonderryck	2.521	-
Vooruitbetaalde kosten	700	18.875
Project Winterryck	-	19.092
Nog te ontvangen van de VVV	-	4.713
Overige vorderingen	7.655	100
	<u>177.194</u>	<u>69.294</u>

6 Liquide middelen

ABN AMRO	701.722	865.535
Rabobank, bedrijfsspaarrekening	2.168	534.699
Rabobank	613.108	8.914
Kas	783	483
	<u>1.317.781</u>	<u>1.409.631</u>

7 Stichtingsvermogen

In onderstaand overzicht is het verloop van het eigen vermogen weergegeven:

	Stamkapitaal	Stichtingskapitaal	Reserve instandhouding	Overige reserve	Totaal
	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2015	340	58.935	1.193.378	358.172	1.610.825
Uit resultaatverdeling	-	-	-	1.018	1.018
Kosten ten laste van reserve	-	-	-63.567	-	-63.567
Toevoeging	-	-	10.000	-	10.000
Stand per 31 december 2015	<u>340</u>	<u>58.935</u>	<u>1.139.811</u>	<u>359.190</u>	<u>1.558.276</u>

Voorzieningen

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
	€	€
Overige voorzieningen		
Voorziening groot onderhoud	92.561	68.046
Voorziening eigenrisicodragerschap UWV	50.000	14.448
	<u>142.561</u>	<u>82.494</u>

8 Voorziening groot onderhoud gebouwen

Stand per 1 januari	68.046	36.391
Dotatie	31.665	31.655
	<u>99.711</u>	<u>68.046</u>
Onderhoudskosten ten laste van voorziening	-7.150	-
Stand per 31 december	<u>92.561</u>	<u>68.046</u>

De voorziening heeft betrekking op het in 2013 genomen bestuursbesluit om jaarlijks € 31.655 te reserveren ten behoeve van meerjarig onderhoud gebouwen.

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	€	€
<i>Voorziening eigenrisicodragerschap UWV</i>		
Stand per 1 januari	14.448	45.444
Dotatie ten laste van resultaat	10.129	7.101
Correctie voorziening eigenrisicodragerschap UWV	50.000	-
	<u>74.577</u>	<u>52.545</u>
Afname	-24.577	-38.097
Stand per 31 december	<u>50.000</u>	<u>14.448</u>

De voorziening wordt gevormd ter dekking van mogelijke aanspraken van ex-medewerkers. In 2015 heeft er een extra dotatie plaats gevonden in verband met het eigenrisicodragerschap.

9 Langlopende schulden

	Stand per 31 december 2015	Aflossingsverplich- ting	Resterende looptijd > 1 jaar	Resterende looptijd > 5 jaar
	€	€	€	€
Achtergestelde leningen	82.500	-	82.500	-
			31-12-2015	31-12-2014
			€	€

10 Achtergestelde leningen

Achtergestelde lening Gemeente Dinkelland			82.500	82.500
---	--	--	--------	--------

Achtergestelde lening Gemeente Dinkelland

Deze lening is op 30 september 2004 afgesloten tussen de Gemeente Dinkelland en de Stichting Natura Docet. Voorlopig zijn de aflossingsverplichtingen uitgesteld.

Kortlopende schulden

	31-12-2015	31-12-2014
	€	€
<i>11 Belastingen en premies sociale verzekeringen</i>		
Successiebelasting	52.996	52.996
Loonheffing	7.335	8.048
	60.331	61.044

12 Overige schulden en overlopende passiva

Diverse projecten Vlinderpunten	47.538	81.196
Reservering vakantiegeld	13.053	10.928
Verschuldigde personeelskosten	5.551	38.097
Accountantskosten	4.476	4.403
Project Fietsen met Smaak	-	7.950
Project Waterwonderryck	-	2.079
Overige schulden	4.838	2.758
	75.456	147.411

Niet in de balans opgenomen rechten, verplichtingen en regelingen

Huurverplichtingen

In Rossum word een schuur gehuurd van de fam. Steggink tegen een huurvergoeding van € 245 per maand. Hiervan is een huurovereenkomst aanwezig.

Vakantiedagen

Per ultimo boekjaar zijn er nog aanspraken op vakantiedagen van personeel, welke niet als verplichting op de balans zijn opgenomen.

TOELICHTING OP DE WINST-EN-VERLIESREKENING

	<u>2015</u>	<u>Begroot 2015</u>	<u>2014</u>
	€	€	€
13 OPBRENGSTEN			
Entreegelden en opbrengsten educatieve activiteiten	158.183	244.714	163.457
Resultaat diverse projecten	32.417	-	29.520
Omzet shop	36.857	39.375	41.952
Verhuuropbrengsten	14.173	51.800	15.676
Inkomsten horeca	6.690	-	6.650
Bijdragen Fondsen en sponsoring	41.180	30.000	11.000
Subsidie Provincie Overijssel	242.269	245.537	242.269
Subsidie Gemeente Dinkelland	64.174	24.175	24.174
Projectsubsidies	100.000	60.000	50.539
	<u>695.943</u>	<u>695.601</u>	<u>585.237</u>
14 Inkoopwaarde omzet			
Inkopen museumwinkel	21.110	-	19.227
Kosten shopopbrengst VVV	7.135	-	10.453
	<u>28.245</u>	<u>-</u>	<u>29.680</u>
15 Overige bedrijfsopbrengsten			
Erfenis / legaat	-	-	1.176.703
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>1.176.703</u>
16 Lonen en salarissen			
Brutolonen en -salarissen	267.962	422.380	252.085
Detacheringskosten	16.496	-	12.529
	<u>284.458</u>	<u>422.380</u>	<u>264.614</u>
Ontvangen stagevergoeding	-	-	-7.171
	<u>284.458</u>	<u>422.380</u>	<u>257.443</u>

Gemiddeld aantal werknemers

In 2015 waren gemiddeld 5,8 werknemers in dienst, op basis van een full-time dienstverband.

In 2014 waren dit er 5,8.

	<u>2015</u>	<u>Begroot 2015</u>	<u>2014</u>
	€	€	€
17 Sociale lasten en pensioenlasten			
Sociale lasten uitvoeringsinstelling	12.515	-	15.045
Pensioen- en VUT premies	33.857	-	36.530
Zorgverzekeringswet	17.249	-	17.793
	<u>63.621</u>	<u>-</u>	<u>69.368</u>

Bij de begroting is één bedrag opgenomen voor de lonen en salarissen inclusief sociale lasten.

	<u>2015</u>	<u>Begroot 2015</u>	<u>2014</u>
	€	€	€
18 Overige personeelskosten			
Studie- en opleidingskosten	4.382	-	-
Onkostenvergoeding	6.564	-	5.958
Dotatie i.v.m. eigenrisicodragerschap UWV	10.129	-	7.101
Overige personeelskosten	22.880	7.300	13.163
	<u>43.955</u>	<u>7.300</u>	<u>26.222</u>
19 Huisvestingskosten			
Dotatie voorziening groot onderhoud gebouwen	31.665	32.400	31.655
Gas, water en elektra	27.271	22.900	23.343
Schoonmaakkosten	19.324	27.000	18.369
Onderhoud gebouwen en tuinen	12.518	17.500	15.916
Assuranties / vaste lasten	16.567	13.200	9.909
	<u>107.345</u>	<u>113.000</u>	<u>99.192</u>
20 Algemene kosten			
Accountantskosten, andere niet-controlediensten	8.361	10.000	10.412
Advieskosten	924	3.000	3.713
Bankkosten	1.297	-	1.568
Overige autokosten	1.842	-	2.543
Dotatie risicoreserve	6.680	-	-
Automatiseringskosten	3.162	9.000	3.072
Porti- en telefoonkosten	4.962	5.000	3.704
Beveiliging	652	-	1.075
Reis- en verblijfkosten	4.956	4.000	4.952
Bestuurskosten	3.162	2.000	3.391
Kantoorbenodigheden	4.996	4.000	5.591
Overige algemene kosten	9.247	5.000	8.388
	<u>50.241</u>	<u>42.000</u>	<u>48.409</u>
21 Museale kosten			
Aanschaf en opslagkosten museum materiaal	5.609	12.000	5.947
Onderhoud collectie	4.081	15.000	3.250
Kassatickets	-	7.500	2.682
Abonnementen en contributies	3.120	-	2.002
	<u>12.810</u>	<u>34.500</u>	<u>13.881</u>
22 Kosten activiteiten			
Evenementen en wisselexposities	107.815	52.000	44.418
Publiciteit	12.233	24.300	15.752
	<u>120.048</u>	<u>76.300</u>	<u>60.170</u>

Inbegrepen is € 34.000 t.b.v. de expositie Spelingen der natuur, waarop in 2015 € 26.474 aan bijdragen zijn verantwoord.

	<u>2015</u>	<u>Begroot 2015</u>	<u>2014</u>
	€	€	€
23 Andere rentebaten en soortgelijke opbrengsten			
Ontvangen bankrente	<u>15.798</u>	<u>-</u>	<u>23.906</u>

Denekamp,
Stichting Natura Docet Wonderryck Twente

de heer H.J. Bernelot Moens
Voorzitter

de heer R.D. Mooij
Penningmeester

OVERIGE GEGEVENS

Voorstel resultaatverwerking

Het bestuur van de huishouding stelt voor het exploitatiesaldo de volgende bestemming te geven:

Het exploitatiesaldo over 2015 ad € 1.018 wordt geheel toegevoegd aan de overige reserves.